

COVID-19 Pandemi döneminde kronik hastalığı olan hastaların değerlendirilmesi

Yrd.Doç.Dr.Nurgül BOZKURT

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD.

GİRİŞ ve AMAÇ:

Covid-19 yaşlılarda, kronik hastalığı olanlarda daha sık görülmektedir. Bu sebeple yaşlı ve kronik hastalığı olanların Covid-19 açısından riskleri yüksektir.

Çalışmamızda pandemi döneminde Covid-19 şüphesiyle Reverse transcription polymerase chain reaction(RT-PCR) testi yapılan ve negatif olan hastaların özellikleri değerlendirilmiştir.

GEREÇ ve YÖNTEM:

Mart-Mayıs 2020 döneminde Covid-19'dan şüphelenilerek Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Covid servisine yatırılmış hastalara RT-PCR testi yapılmış ve negatif bulunanlar "non-covid vaka" olarak değerlendirilmiş, göğüs hastalıkları servisine nakledilmiştir. Bu hastaların yakınmaları, sigara içme durumları, komorbid hastalıkları, radyolojik-laboratuvar bulguları, temas, yoğun bakım ihtiyacı ve tedavi sonundaki (exitus) durumları değerlendirilmiştir.

BULGULAR:

Çalışmaya alınan 24'ü erkek 40 hastanın yaş ortalaması $67,1 \pm 11,7$ 'dir. Vakalarımızın %87,5'inde iki ve üzeri kronik hastalık bulunmaktadır. Diyabet(%85), kronik böbrek yetmezliği(%52,5) ve astım(%27,5) en sık kronik hastalıklardır. Çoğunluğunun kronik sigara maruziyeti vardır. İki kişi dışında Covid-teması hikayesi bulunmamaktadır.

Vakaların %20'si yoğun bakım tedavisi almıştır. Hastaların 19'una bir kez, diğerlerine ise iki kez RT-PCR testi uygulanmıştır. Testler negatif çıktığından ana semptomları "dispne, öksürük ve boğaz ağrısı" olan bu kişiler "non-covid solunum yolu enfeksiyonu" olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Vakalarımızın bazı özelliklere göre dağılımı

		Oran	Oran (%)		Oran	Oran (%)
Cinsiyet	Kadın	16	40	Kronik hastalık sayısı	0	4
	Erkek	24	60		1	1
Sigara içme durumu	İçmiyor	8	30,8		2	14
	Bırakmış	14	53,8		3+	21
	İçen	4	15,4			
Temas durumu	Yok	32	94,1	Diyabet	34	85
	Hasta teması	1	2,9	Kronik Böbrek Yetmezliği	21	52,5
	Hastane teması	1	2,9	Astım	11	27,5
PCR sayısı	1	19	50,0	Hipertansiyon	10	25
	2	18	47,4	OSAS	8	20
	3	1	2,6	KOAH	5	12,5
Yoğun bakım tedavisi	Alan	8	20	Astım+KOAH+OSAS	21	52,5
	Almayan	32	80			

Bulgular (devam)

Hastaların %70'inin üç ve üzeri semptomu bulunmaktadır. En yaygın görülen semptomlar dispne(%90), öksürük(%64) ve boğaz ağrısıdır(%60),(Tablo 2).

Tablo 2. Hastaların semptom durumu

Semptom	Oran	Oran (%)
Semptom sayısı	1	3
	2	9
	3	17
	4+	11
Dispne	36	90
Öksürük	26	64
Boğaz ağrısı	24	60
Balgam	15	37,5
Nörolojik semptom	7	17,5
Bulantı kusma	6	15
Göğüs ağrısı	4	10
Bas ağrısı	2	5
Ateş	2	5
hemoptizi	1	2,5
İshal	1	2,5

Radyolojik olarak değerlendirdiğimizde; mediastinal lenfadenopatiler(%35), buzlu cam görüntüsü(%30), plevral sıvı (%27,5) ve konsolidasyon(%25) en yaygın bulgulardır(Tablo 3).

Çalışmamızda üç vaka kaybedilmiştir. İkisinde hem diyabet hem de astım vardır. Bu iki kişide akciğer tomografisinde kötü prognozu gösteren plevral ve perikardiyal sıvı ile laboratuvar bulgusu olarak d-Dimer yüksekliği dikkat çekmektedir ve tromboemboli tanısı almıştır. Diğer exitus olan vakamız ise 73 yaşında kronik böbrek yetmezliği, diyabet ve nörolojik hastalığı olan kadın hastadır.

Tablo 3| Hastaların radyolojik ve laboratuvar bulguları

RADYOLOJİK	Oran	Oran (%)	Laboratuvar	Min-maks.	Ortalama
Mediastinal LAP	14	35	Nötr/lenfosit	1,4-35,7	8,38 ±7,05
Buzlu cam	12	30	BUN	9-81	22,1 ±12,7
Plevral sıvı	11	27,5	Kreatinin	0,5-3,5	0,96±0,53
Konsolidasyon	10	25	d-dimer	0,17-11,1	2,78±2,96
Bronşit	6	15			
BPV nodül	4	10			
G patern	4	10			
Kitle	3	7,5			
Tromboemboli	3	7,5			
Kardiyomegali	3	7,5			
Atektazi	2	5			
Perikardiyal sıvı	1	2,5			

TARTIŞMA/SONUÇ:

Vakalarımız ileri yaşta, %90'ı en az bir kronik hastalığa sahiptir. En sık dispne görülmeyle birlikte öksürük, boğaz ağrısı, balgam şikayetleri ön plandadır.

Radyolojik değerlendirmede mediastinal lenfadenopati, buzlu cam görüntüsü, plevral sıvı ve konsolidasyon en sık rastlanılan bulgulardır. Çalışmamızda ciddi kronik hastalıklara sahip yüksek riskli kişilerden üç kişi exitus olmuştur.

Pandemi döneminde kronik hastalığı olan hastaların daha riskli olduğu görülmüştür.